(406) "गुध रोषे" (IX-क्र्यादिः-1517. अक. सेट्. पर.)

"गुधेर्गुध्नाति रोषेऽर्थे, गुध्येत् तु परिवेष्टने।" (श्लो. 121) इति देवः।

शतरिं गुध्नन्-ती, गोधयिष्यन्-न्ती-ती, जुगुधिषिष्यन्-जुगोधिषिष्यन्-न्ती-ती, इत्यादीनि रूपाणि। अन्यानि सर्वाण्यपि दैवादिकगुध्यतिवत् (405) ज्ञेयानि। [A]गुध्नन्, इत्यत्र क्र्यादिकत्वात् 'क्र्यादिभ्यः—' (3-1-81) इति श्नाप्रत्ययः। श्नाप्रत्ययस्य सार्वधातुकत्वात् ङिद्वद्भावः। तेनाङ्गस्य गुणो न। 'श्नाभ्यस्तयोरातः' (6-4-112) इत्याकारलोपः। [1]गोधा।

(407) "गुन्फ ग्रन्थे" (VI-तुदादिः-1318. सक. सेट्. पर.) तृम्फादिः।

गुम्फकः-म्फिका, गुम्फकः-म्फिका, जुगुम्फिषकः-षिका, [2]जोगुफकः-फिका;
गुम्फिता-त्री, गुम्फयिता-त्री, जुगुम्फिषिता-त्री, जोगुफिता-त्री;
[3]गुम्फन्-न्ती-ती, गुम्फयन्-न्ती, जुगुम्फिषन्-न्ती; —
गुम्फिष्यन्-न्ती-ती, गुम्फयिष्यन्-न्ती-ती, जुगुम्फिषिष्यन्-न्ती-ती; —
— गुम्फयमानः, गुम्फयिष्यमाणः, जोगुफ्यमानः, जोगुफिष्यमाणः;
[4]सुगुप्-सुगुब्-सुगुफौ-सुगुफः; — — —
[B]गुफितम्-तः, गुम्फितः, जुगुम्फिषितः, जोगुफितः-तवान्;
गुम्फः, गुम्फः, जुगुम्फिषुः, [5]जोगुम्फः;

---

1. भिदादिषु (3-3-104) पाठादङ्।
2. यङन्तात् ण्वुलि 'यस्य हलः' (6-4-49) इति यलोपे 'अतो लोपः' (6-4-48) इति अकारलोपे च कृते, 'अचः परस्मिन्—' (1-1-57) इत्यल्लोपस्य स्थानिवत्त्वात् डित्परकत्वेन 'अनिदिताम्' (6-4-24) इत्युपधानकारस्य लोपो भवति। एवं यङन्ते सर्वत्र बोध्यम्।
3. 'तुदादिभ्यः शः' (3-1-77) इति शः। शस्य ङिद्वद्भावात् नकारलोपः। 'शे तृम्फादीनां नुम् वाच्यः' (वा. 7-1-59) इति नुम्। तृम्फादयः=तृम्फप्रकाराः।
4. 'अनिदितां हल उपधायाः क्ङिति' (6-4-24) इति उपधानकारलोपः। एवं यकि।
5. 'यङोऽचि च' (2-4-7) इति यङो लुकि उपधानकारलोपाभावः।

A. 'भूयो निपात्य मृडितस्वजनः स गुध्नन्
दन्तौ विकुष्य गजमुत्क्षुभितं व्यनभ्नात्॥' धा. का. 3-10.

B. 'युद्धेषूद्दृपिता हितेष्वदफिता यस्मिन् ऋफन्ती सुरान्
ऋम्फार्हा पृतना स्थिता सुगुफितैर्माल्यैः कचान् गुम्फती॥' धा. का. 2-74.